

GAZDASÁGI IRÁNYTŰ

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara havi melléklete, 100. szám

2018. november

Lapzáratánkkal egy időben zajlott a TOP 100 kiadványt bemutató hagyományos rendezvény Lillafüreden, a Hotel Palotában. A megye gazdasági szereplőinek e rangos eseményén idén is átadták a TOP 100 Gazdasági Díjat, amelyet ezúttal Sándor Attila (képünkön közepén), a Miskolc Autó és a Miskolc Motors ügyvezető tulajdonosa vehetett át.

TOP 100

Bihall Tamás elnök, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Mint már több mint 10 éve minden évben, az idén is megtartottuk a TOP 100, vagyis a megye kiemelkedő vállalati teljesítményét bemutató és értékelő üzleti rendezvényt.

Köszönetet szeretnék mondani a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatóságának, hisz olyan értékes, tényszerű dokumentumot tesznek az asztalra, amely mindenki számára információkat, érdekes elemzéseket biztosít a megye meghatározó gazdasági szereplőiről és azok teljesítményéről. A vállalatokat három szempont szerint, a nettó árbevétel, a foglalkoztatotti létszám és a hozzáadott érték szempontjából rangsoroljuk. Ugyancsak köszönet illeti a rendezvény megvalósításában, a kiadvány elkészítésében az Észak-Magyarország napilap szerkesztőségét, hisz így közösen valósíthatjuk meg ezt a nagyszerű eseményt. Néhány éve együttműködünk a Központi Statisztikai Hivatallal, akik friss statisztikai adatokkal segítik a munkánkat. Ezt is szeretném megköszönni.

A TOP 100 listában szereplő cégek adják a megye gazdaságának gerincét, s ez egyben azt is jelenti, hogy a megyei kis- és középvállalkozások számára is az ő lendületük jelenthet fejlődést. Ez komoly felelős-

séggel is jár, bár nyilván a saját gazdasági teljesítményük, eredményük az elsődleges elvárás a tulajdonosok, a menedzsment szempontjából, de napjaink új kihívásaira a választ az ő működésükben, példáikon keresztül lehet tetten érni a megye gazdasága, egésze szempontjából.

A digitalizáció, az Ipar 4.0, vagyis a negyedik ipari forradalom egy előre bejelentett folyamat, amelyre mindenkinek készülnie kell, ha versenyben akar maradni. A kamara - többféle programján keresztül - tevékenyen részt kíván venni ebben a folyamatban, és elsősorban a KKV-k felkészítésében. Legutóbbi elnökségi ülésünkön a megye jövőképeinek víziójában a BOKIK Elnökségében helyet foglaló vállalkozások között a legnagyobb kihívást a szakemberhiány kezelése és a szakember-utánpótlás biztosítása jelenti. Ezért bátran kijelenthetjük, hogy a munkatársak megtartásának és megszerzésének legbiztosabb eszköze a képzés, amely jövőképet adhat a dolgozónak és a vállalatnak egyaránt. Ebben a folyamatban a kamarának a szakképzés rendszerének fejlesztésében, a felsőoktatásban, különös tekintettel a Miskolci Egyetem pozíciójának erősítésében kell kiemelt szerepet vállalnia.

A jövő kihívásainak kezelésében - a kiváló gazdasági teljesítmények értékelése mellett - kiemelt figyelmet kell fordítanunk a kezdő innovatív vállalkozások támogatására startup programokon keresztül. Valamennyiünk érdeke, hogy megtaláljuk, támogassuk és működünk együtt a startupperekkel, akik új innovációt, lendületet hozhatnak a megye gazdaságába. Ehhez is jó példákat adnak a TOP 100 vállalatainak innovációi, fejlesztései, eredményei.

Tisztelettel gratulálok a TOP 100 listáin szereplő vállalkozásoknak, és remélem, hogy ezt a munkát - akár új keretek között - jövőre is folytatni fogjuk.

Gazdasági kihívások és válaszok

Modern Vállalkozások Programja, a cégek munkavállalóinak képzését támogató projektek, mentorprogram, az ipar 4.0 kihívásaira adott válaszok, a duális képzés rendszerének további finomítása – többek között ezek jelenleg a kamarai munka legfontosabb kihívásai. Bihall Tamással, a BOKIK elnökével sorra vettük azokat a meghatározó feladatokat, amelyek a gazdaság versenyképességének javítását, a folyamatos fejlődését szolgálják.

A kamara előrejelzéseinek megfelelően az elmúlt évben is javult a gazdaság helyzete, és a konjunktúra-felmérések adatai szerint ez a kedvező tendencia folytatódik, a vállalkozások kilátásai pozitívak. Ez a lendület megyénkre is jellemző. Melyek azok az ágazatok Borsod-Abaúj-Zemplénben, amelyek kiemelkedően teljesítettek?

Rendszeresen szervezünk céglátogatásokat, amelyeken tájékozódunk tagjaink és a tagvállalati körbe bevonandó cégek helyzetéről, várakozásairól. Emellett a kamara munkaszervezete területi fórumokat szervez a vállalkozások vezetői számára, ezek szintén kiváló alkalmat szolgáltatnak a párbeszédre. Így tehát nemcsak a kutatóintézetek – mint például a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézete – elemzéseire támaszkodhatunk, amikor a gazdaság folyamatairól beszélünk, hanem közvetlenül a cégvezetői véleményekre is. Ezek birtokában biztos állítható, hogy a magyar gazdaság helyzete – benne megyénk gazdaságáé is – folyamatosan javul. Ezt támasztják alá a statisztikai hivatal legfrissebb számai: e szerint 2018 júniusában az ipari termelés volumene 4,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi. Magyarország minden régiójában emelkedett a termelés a feldolgozóipar jelentősebb ágazataiban, a legnagyobb mértékben – 8,6 százalékkal – Észak-Magyarországon. Ami megyénket illeti, nálunk kiemelkedik a vegyipar és a gépipar, ezen belül is a járműiparhoz kapcsolódó szállítói cégek adják egyik erősségünket. Ha

megnézzük például a vegyipart: a MOL Petrolkémia Tiszaújvárosban bejelentett fejlesztései százmilliárdokban mérhetők, a BorsodChem is beruházásokkal erősíti piaci pozícióit, mint ahogy a sajátbányai KISS Cégcsoport is folyamatosan fejleszt. A gépiparban hosszasan sorolhatók az olyan kiváló vállalatok, mint a Bosch, a mezőkövesdi Modine Hungaria, a miskolci Shinwa vagy a Joyson. De a nagyok mellett számottevők a kkv-k fejlesztései is, így többek között a miskolci FUX, a StarPlus, a sátorlajai helyi Certa, a sárospataki Weinberg és a Fraisa Kft. De ahogy említettem, ez a sor ma már szerencsére hosszasan folytatható, és ezeknek a vállalkozásoknak a teljesítménye adja a megye gazdasági erejét.

A fejlődésnek azonban gátat szabhat a munkaerőhiány, amely Borsod-Abaúj-Zemplénben is egyre inkább gondot okoz. Hogyan látja a helyzetet a kamara?

A munkaerőhiány valóban komoly akadálya lehet nálunk is a gazdaság fejlődésének. Elsősorban mérnökökre és szakmunkásokra lenne szükség, de nem egyszerű embert találni betanított munkákra sem. Ráadásul egyre több ágazatot érint a probléma, így többek között a kereskedelmet, a szolgáltatóipart, az informatikát, és ugyanez a helyzet a szociális szférában, az egészségügyben és az oktatásban is. Álláspontunk szerint megyénkben egyrészt a belső erőforrások felhasználásával lehet kezelni a helyzetet. Vagyis elemezni kell, hogy az álláskereső – akik a kormányhivatal munkaügyi főosztályának adatai szerint szeptemberben 35 ezren voltak – és a közfoglalkoztatottak közül – akiknek a száma 27 ezerre tehető – hányan vonhatók be képzések, valamint különböző tréningek segítségével az elsődleges munkaerőpiacra. A kamara aktív részvételével működő megyei foglalkoztatási paktumoknak is meg-

határozó a szerepük, hiszen a céljuk az emberi erőforrás fejlesztése, a foglalkoztatás ösztönzése. A másik oldalon viszont a vállalkozások vezetőinek is figyelniük kell arra, hogy a munkaerő megtartása komplex gondolkodást igényel, amelynek fontos része a dolgozók fejlesztése, képzése, de vannak más meghatározó elemei, mint például a munkahelyi környezet vagy a bérek. A keresetek az elmúlt évek tendenciája szerint folyamatosan emelkednek, és várhatóan ebben az évben is 10 százalékot meghaladó mértékű lesz a bérnövekedés. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a vállalatoknak is át kell gondolni a munkaerő megszerzésére és megtartására vonatkozó stratégiájukat. A jó módszereket a kamara igyekszik összegyűjteni. Működik a BOKIK HR-klubja, amelynek a feladata, hogy a cégek számára bemutassa a jó példákat, hiszen valamennyiünknek – még a versenytársaknak is – az az érdeke, hogy a megye gazdasága erősödjön.

Mostanában egyre többet hallunk az ipar 4.0-ról és a digitalizációról, amelyek a jövő versenyképességének alapját jelentik...

Az ipar 4.0 és a digitalizáció a gazdaság aktuális kihívásai, és kiemelt követelmény, hogy a vállalkozások ismerjék, használják, jól használják ezeket. Nem véletlen, hogy a kamara országosan és a megyében is olyan munkacsoportot hoz létre, amelynek feladata, hogy megismertesse a kkv-szektor az ipar 4.0 tartalmával. Első körben arra keressük a választ, hogy az egyes cégeknél mit jelent ez a kihívás, hiszen az autóipari vállalatok és beszállítóik mellett szinte minden területen megjelenik ennek a lenyomata. A digitalizáció, az okos megoldások, a folyamatszabályozás, a termelésirányítási technológiák, a vállaltirányítási rendszerek ott vannak, ott kell, hogy legyenek a cégek életében. Aki nem követi ezt, le fog maradni a versenyben. Éppen ezért a digitalizáció kapcsán a kamara elindította a Modern Vállalkozások Programját, ami az első két éves szakasz után

most további két évvel folytatódik. Ebben a munkában megyei szakemberek is részt vesznek, és két főállású kolléga is dolgozik a kamarában. Az ő feladatuk, hogy megismertessék a program lehetőségeit a vállalkozások képviselőivel. Ezek a munkatársaink eddig több mint ezer kkv-t kerestek fel, amelyek közül mintegy 500 kapta meg a digitálisan felkészült vállalkozás minősítést. Idén indult az a két GINOP-program, amelyek a nagyvállalatok, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások munkavállalóinak képzését támogatja. A nagyvállalatok esetében a keretösszeg 18,5 milliárd forint, a kkv-k számára pedig 13 milliárd forint áll rendelkezésre. A pályázatok a cégek saját munkavállalóinak szóló szakmai képzések finanszírozását segítik. A cél, hogy az alkalmazottak foglalkoztathatóságának, a munkavállalók munkahelyi készségeinek és kompetenciáinak javítása révén növekedjen a vállalkozások versenyképessége. A felhívás keretében a megyei kamaráknál, így a BOKIK-nál is, ügyfélszolgálati pontok jöttek létre, amelyek feladata az érdeklődő vállalkozások tájékoztatása a pályázat részleteiről. Megyénkben a kollégák eddig 127 vállalkozást látogattak meg személyesen. Mindezek mellett, szintén a kamara közreműködésével, egy úgynevezett mentorprogram is indul, amelynek a célja, hogy egy tapasztalt szakemberekből álló mentorhálózat segítségével növekedjen a kkv-k hatékonysága.

Az idei év kiemelkedő kamarai eseménye volt az EuroSkills Hungary meg-

Hernádi Zsolt, a Mol-csoport elnök-vezérigazgatója (jobbra) és Marcel Fasswald, a ThyssenKrupp Industrial Solutions AG ügyvezető igazgatója írta alá a poliol üzemhez kapcsolódó szerződést

Fotó: MTI

rendezése. Az, hogy a Szakmák Európa bajnokságát hazánk rendezhette, komoly elismerésnek számít. Megosztaná velünk a tapasztalatokat?

Minden idők legjobb Európa-bajnokságát rendezte meg hazánk szeptember végén, és ezt nem csak én mondom! Dita Traidás, a WorldSkills Europe elnöke úgy fogalmazott: „Magyarország, a magyar intézmények, szervezetek és vállalatok együtt tették a EuroSkills Budapest 2018 eseményét Európa legjobb fiatal tehetségeinek nagyszerű és felejthetetlen élményévé. Magyarország kijelölte a EuroSkills következő évtizedének kezdőpontját azzal, hogy rendkívüli professzionizmust tanúsított a rendezés

során, és megemelte a mércét ennek az eseménynek mind a minőségét, mind pedig a méreteit illetően.” Ezekhez a mondatokhoz nem kell kommentár. Ugyanakkor szeretném kiemelni, hogy a BOKIK munkatársai is sokat tettek azért, hogy ez a verseny élmény legyen a megyei iskolások számára, hiszen 1400 diák utaztatását szervezték meg. Amire pedig külön büszkék vagyunk, hogy a magyar csapat három arany-, három ezüst- és három bronzérméből az egyik ezüstöt a mi megyénk versenyzője, Varholik Dávid szerezte meg apólas szakmában.

A szakképzés a kamara számára kulcskérdés. Mit tart a legnagyobb sikernek ezen a területen?

Eredménynek tartom, hogy mára Magyarországon a duális képzés elfogadott rendszerré vált. Természetesen számos rendszerszerű kiigazításra van még szükség, amit a jelen időszak már említett két kiemelt problémaköre is meghatároz: az egyik a szakemberhiány, a másik pedig az ipar 4.0, a digitalizáció megjelenésével összefüggő oktatási követelmények. Összességében azonban úgy látom, hogy a duális képzés rendszere a vállalkozások jelentős részének támogatását élvez. Mindenkori felismerte, hogy a szakmai

utánpótlás biztosítása érdekében a legjobb befektetés a tanulók nevelése, gyakorlati képzése. Ezért a gazdaság részéről teljes együttműködést tapasztalok. A rendszer kulcsseleme az ágazati készség-tanácsok (ÁKT) színre lépése. Az ÁKT-k feladata, hogy elősegítsék a munkaerőpiaci igények és a képzés összhangjának megteremtését, és véleményünkkel, javaslatokkal hozzájáruljanak a szakképzés rendszerének működtetéséhez.

A négyéves kamarai ciklus félidejében vagyunk. Melyek a következő két év legfontosabb teendői a köztestület számára?

Mindenekelőtt szeretnénk befejezni a BOKIK miskolci, Szentpáli utcai székházának teljes körű felújítását 2019 első felében. Reméljük, hogy ez nemcsak a kamarai munkatársak, de a vállalkozások számára is a kamarai tevékenység méltó helyszíne lesz. Fontos a duális képzés fejlesztése a szakképzési centrumokkal együttműködve, kiemelt feladatnak tekintjük továbbá a Miskolci Egyetem észak-magyarországi státusának további erősítését. Dolgozunk azért, hogy emelkedjen a megye innovatív cégeinek, valamint startup vállalkozásainak száma, és természetesen a kamarai taglétszámának bővítése is folyamatosan a fókuszban van.

Öröm a EuroSkillsen

Megyénk ipara átlagon felül teljesít

A foglalkoztatottak száma 2012 óta folyamatosan nő, a munkanélkülieké csökken

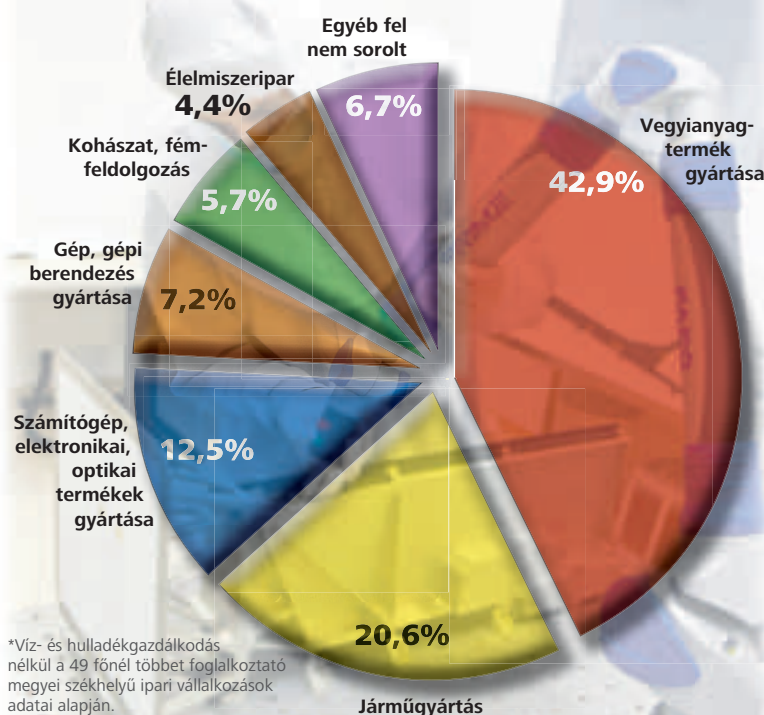
A legfrissebb adatok alapján Borsod-Abaúj-Zemplén gazdaságában ismét kedvező folyamatok zajlanak. A megyében 2016-ban megtermelt GDP összege a megyék és Budapest rangsorában a 4. legtöbb, azonban az egy főre jutó értéke elmarad az országostól. A BOKIK felkérésére készített KSH-elemzésből kiderül az is, hogy a megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházásainak volumene 2017-ben – alacsony bázisról ugyan, de – jelentősen meghaladta az előző évit.

A megyei telephelyű ipar volumene az országos ütemmel közel megegyező mértékben bővült, az egy lakosra jutó ipari termelési érték jóval meghaladja az országost. A megyei székhelyű építőipar teljesítménye a 2015. és 2016. évi erős visszaesést követően 2017-ben ismét bővült, valamint közel kétharmadával több új lakást vettek használatba. A megye vendégforgalma 2015 óta bővül. A kereskedelmi szálláshelyeket főként belföldiek keresik fel, a külföldiek közül pedig elsősorban a lengyelek és a szlovákok szerepe a jelentős. Bár a megye munkaerőpiaci mutatói folyamatosan javulnak, a munkanélküliségi ráta és a foglalkoztatási ráta az országos átlaghoz képest még mindig kedvezőtlen.

Ágazati szerkezet, fejlettség

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2016-ban piaci beszerzési áron 1672 milliárd forint bruttó hazai terméket állítottak elő, az ország GDP-jének 4,7 százalékát. Ez az arány 2010–2016 között emelkedett, illetve stagnált. Az egy főre jutó GDP 2016-ban a megyében 2,5 millió forint volt. E mutató alapján az utóbbi években a főváros és a megyék rangsorában javult Borsod-Abaúj-Zemplén pozíciója: 2013-ig a 17., 2014-ben és 2015-ben a 14., 2016-ban a 13. helyet foglalta el. Az egy főre jutó GDP országos átlaghoz viszonyított aránya a 2010–2016 közötti időszakot tekintve 2015-ben volt

Az ipari termelés megoszlása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében* 2017-ben

*Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül a 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

Grafika: Észak-Magyarország, Forrás: BOKIK

a legmagasabb, 71 százalék, a Budapest nélkül számított a vidéki átlagnál pedig 9,4 százalékkal volt kisebb 2016-ban.

A nemzetközi összehasonlításban használatos vásárlóerő-paritáson számolva – amely kiküszöböli az egyes tagállamok közötti árszínvonal-különbséget – az egy lakosra jutó GDP Borsod-Abaúj-Zemplénben az EU-28 átlagának 48 százalékát érte el 2016-ban. Az uniós átlagtól való elmaradás jelentős, de a különbség szinte folyamatosan mérséklődik, 2010-hez képest 2016-ra 8,2 százalékponttal csökkent. 2016-ban 1413 milliárd forint bruttó hozzáadott értéket állítottak elő a megyében. Az országos átlaghoz képest a termelő nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaság és az ipar szerepe nagyobb, az építőiparé azonos, a szolgáltatóké kisebb volt.

Új beruházások

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezetek 2017-ben 205 milliárd

forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlítva az előző évvel 22 százalékkal többet, mint 2016-ban, miközben országosan 29 százalékkal növekedett a beruházások volumene. A 2007–2013-as uniós költségvetési ciklus támogatásából finanszírozott nagyberuházások befejeződése következtében 2016 folyamán a megyében 27, míg országosan 17 százalékkal visszaesett a beruházások volumene. 2017-ben az újabb források rendelkezésre állásával jelentős élénkülés következett be.

2012 és 2017 között a megye beruházásainak értékéből a legnagyobb arányban a feldolgozóipar, ezt követően a víz- és hulladékgazdálkodás, a közigazgatás, az energiaipar, a szállítás és rakározás, a mezőgazdaság és az egészségügyi szolgáltatás részesült. Közülük a feldolgozóipar súlya (47 százalék) volt kiemelkedő, az országos átlagot is jelentősen meghaladta (több mint 13 százalékponttal). A megvalósított beruházások értékéből 2012–2017

között a megyében évente átlagosan 270 ezer forint jutott egy lakosra, ez az országos 61, a megyék átlagának 85 százalékát tette ki. A mutatót tekintve Borsod-Abaúj-Zemplén a főváros és a megyék alkotta rangsor 13. helyét foglalta el.

Bővült a termelés

Megyénk ipara 2018 I. félévében átlagon felül teljesített. A megyei telephelyek 1450 milliárd forint értékű termelésének volumene az előző év azonos időszakához képest 6,0 százalékkal (országosan 3,4 százalékkal) emelkedett. A legalább 50 főt foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások 1286 milliárd forintos kibocsátása összehasonlítva az előző évvel az országos átlagot 5,8 százalékponttal meghaladva – 8,5 százalékkal nőtt. Legjelentősebben 22, illetve 24 százalékkal a járműgyártás és a kohászat, valamint a fémfeldolgozás teljesítménye bővült.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelési volumene 2012 óta hullámzóan alakult: a 2013-as mérsékelt növekedést 2014-ben erőteljes bővülés követte. A következő két évben a teljesítmény csökkent, majd 2017-ben az ágazat 63 milliárd forintos termelési értéke összehasonlítva az előző évvel korábbi bázist, ami a magyarországi építőipari termelés 3,5 százalékát jelentette. Az országos építőipari tevékenység bővülése a megyeinél nagyobb volt. Az egy lakosra jutó 97 ezer forint a hazai átlag 53 százalékát érte el.

2018 I. félévében az új szerződések kötéseinek bővültek: a 24,6 milliárd forint értékű új szerződések értéke 29 százalékkal magasabb volt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A június végi 10,2 milliárd forint értékű szerződésállomány 1,0 százalékkal meghaladta az egy évvel korábban számba vett mutatókat.

Többen dolgoznak

A munkaerő-felmérés adatai alapján 2017-ben Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a 15–74 éves népesség 58,3 százaléka (286,1 ezer fő) volt gazdaságilag aktív, számuk 0,5 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit. Ez az – országos átlagtól (61,8 százalékkal) elmaradó – aktivitási arány a megyék és a főváros rangsorában Somogy, Tolna és Heves megye után a 4. legalacsonyabb volt. A gazdaságilag aktívak közül 269,7 ezren foglalkoztatottként, 16,4 ezren munkanélküliként voltak jelen a munkaerőpiacon. A foglalkoztatottak száma 1,5 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit, a munkanélkülieké viszont 13,3 százalékkal elmaradt attól.

A foglalkoztatottak száma 2012 óta folyamatosan nőtt, a munkanélkülieké pedig évről évre csökkent. Előbbiek száma öt év alatt 22,1 százalékkal lett magasabb, utóbbiaké a 2012-ben mértnek csak 37,2 százalékát tette ki 2017-ben. A legfrissebb adatok szerint 2018 II. negyedévében a megye foglalkoztatási rátája 55,9, munkanélküliségi rátája 5,3 százalékot tett ki, előbbi 4,2 százalékponttal alacsonyabb, utóbbi 1,7 százalékponttal

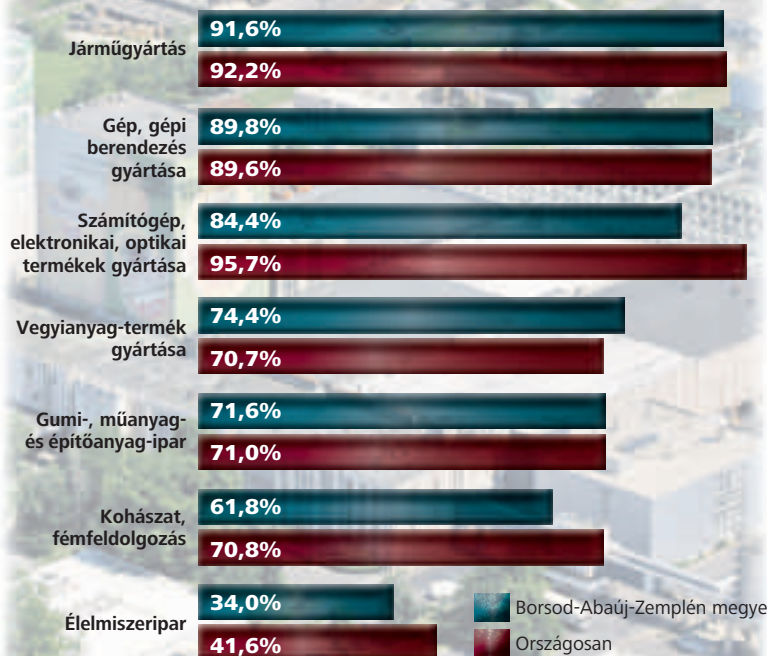
ponttal magasabb volt az országos átlagnál.

Nöttek az átlagkeresetek

2017-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 231 ezer forintot, míg az adókedvezmények nélküli nettó átlagkeresetük 154 ezer forintot tett ki, mindkettő 14,9 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. 2017-ben a keresetek az országos átlagnál nagyobb mértékben emelkedtek, de 22 százalékkal elmaradtak attól. A fizikai foglalkozásúak keresete nagyobb mértékben nőtt, mint a szellemiéké, a növekedés mértéke mindkét állománycsoportnál meghaladta az országos átlagot.

2017-ben valamennyi nemzetgazdasági ágban nőtték az átlagkeresetek. A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban 9,9, az egészségügy területén 15,8, az oktatásban 8,6, a kereskedelem területén 15,6, a közigazgatásban 20,1 százalékkal volt több a havi bruttó átlagkereset, mint egy évvel korábban. (A közigazgatásban bekövetkező számottevőbb bérnövekedést részben a közfoglalkoztatottak számának csökkenéséből eredő fizikai–szel-

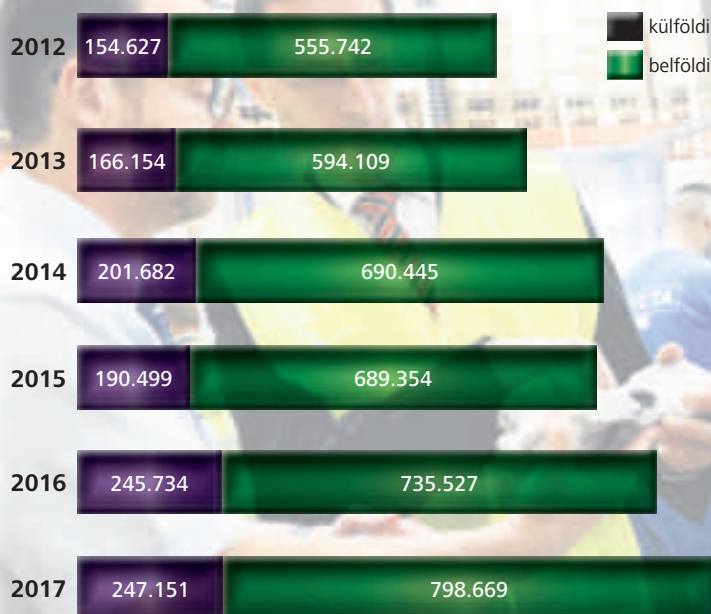
Az exportértékesítés aránya a feldolgozóipar egyes területein* 2017-ben

*A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

Grafika: Észak-Magyarország, Forrás: BOKIK

A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Grafika: Észak-Magyarország, Forrás: BOKIK

lemi foglalkozás szerinti összetétel-változás eredményezte.) A legmagasabb nettó átlagkereset az információ és kommunikáció, a legalacsonyabb az egészségügy területét jellemezte.

2018 I. félévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 255 ezer forint volt, 13,4 százalékkal több az egy évvel korábinál. A növekedés üteme meghaladta az országos átlagot, de a keresetek továbbra is jelentősen, 21,5 százalékkal alacsonyabbak voltak, mint országosan.

Vezetnek a lengyelek

2017. július 31-én Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 254 kereskedelmi szálláshely 5,2 ezer szobával és 19,2 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A megye kereskedelmi szálláshelyeinek vendégforgalma – az előző évek tendenciájának folytatásaként – 2017-ben tovább bővült. A megye szálláshelyeit 454 ezer vendég 1 millió 46 ezer éjszakára vette igénybe, ami 8,6, illetve 6,6 százalékos növekedést jelent az egy évvel korábbihoz képest.

2017-ben a vendégek 80 százaléka belföldről érkezett: számuk (361 ezer) és az általuk eltöltött

vendégéjszakák száma (799 ezer) 9,5, illetve 8,6 százalékkal haladta meg az előző évet. A vendégkör ötödét adó 93 ezer külföldi vendég 247 ezer éjszakát töltött el, ami 5,2, illetve 0,6 százalékos növekedést jelent 2016-hoz képest. A külföldiek döntő része (93 százaléka) továbbra is az európai országokból érkezett a megyébe. A külföldi forgalom 30 százalékát adó lengyel vendégéjszakák száma 1,9, a 14 százalékos képviselő szlovákoké 6,9 százalékkal nőtt az előző évhez képest. A további jelentős küldő országok közül a románok és az olaszok egyaránt több, míg a németek és az ukránok kevesebb vendégéjszakát töltöttek a kereskedelmi szálláshelyeken.

A megyei kereskedelmi szálláshelyek 2017-ben az országos vendégéjszakában mért forgalom 3,5 százalékát adták. Miskolc, Mezőkövesd és Bogács kiemelkedő helyet tölt be a megye idegenforgalmában, 2017-ben itt koncentráltódott az összes vendégéjszaka 58 százaléka. A 2018. január–augusztusi évközi vendégforgalmi adatok az előző év azonos időszakához képest szintén bővülést mutatnak.

Forrás: KSH

Forradalmi változás előtt a gazdaság?

A németek által kezdeményezett Industrie 4.0 gazdaságfejlesztési programot az IT szakma „negyedik Ipari forradalom”-ként nevezi. Nem is áll messze a valóságtól, hiszen nem több, mint tíz éven belül a digitalizáció technológiai előrehaladása olyan mértékű fejlődést/fejlesztést tesz lehetővé a gazdaságban, amit korábban még jövőkutatók sem feltételeztek.

A forradalmakat általában nem szokás előre bejelenteni, ez azonban valami más. Ez egy korszakváltó fejlesztési stratégia, amit hazánk is meghirdetett Ipar 4.0 stratégia néven. Természetesen lépésről lépésre megvalósuló programról van szó, amely megkérdőjelezhetetlenül átformálja a gazdaságot.

Okos vállalatok

Mit is jelent ez valójában? Nagyon tömören: elmozdulást az okos vállalat irányába.

Bővebb megközelítésben: a digitalizációs technológiák és az internet fejlődése olyan stádiumba ért, hogy teljesen új vállalati működést áll módunkban megvalósítani.

Digitális alapokra kell, építsük a teljes vállalati működést, az üzleti folyamatokat, a termelési folyamatokat és a vállalat irányítását. Valós idejű transzparens adatokat, információkat kapunk vállalkozásunkról, és valós időben véghezvethetünk indokolt beavatkozást. Mindezt tehetjük lépésenként, nem túlterhelve a szervezetet és a forrás lehetőségeket.

Ha ezeket a kezdő lépéseket megtettük, automatizálhatjuk standardizálható folyamatainkat nemcsak a termelésben, hanem a vállalkozás teljes vertikumában. Költségcsökkentést, munkaidőt és emberi munkaerő megtakarítást érünk el ezzel, miközben hatékonyságunk növekszik és lényegesen nagyobb profittal számolhatunk.

Ha ezt a lépést is megléptük, termelési és üzleti folyamatainkat átvilágítva, erőnkhez mérten – pályázati lehetőségeinket is figyelembe véve – robotizálhatjuk azokat a folyamatokat, amelyek számítás-

ba jöhetnek. Termelékenységünket és hatékonyságunkat javítva, további jelentős humán munkaerőt megtakarítva, versenyképesebb lesz vállalkozásunk.

Mindeközben elérünk az „MI” korszakába, ahol a Mesterséges Intelligenciát is szolgáltatunkba állítjuk. Vagyis, ha az internet révén számunkra releváns információkat, továbbá a vállalatunk adatgyűjtéséből származó, a konkurenciáról szóló adatainkat, valamint a várható piaci trendről beszerezhető ismereteinket valamely elérhető Mesterséges Intelligencia alkalmazással értelmeztetjük és elemeztetjük, szebb jövőbe vezető döntéseket leszünk képesek meghozni.

Minták és követők

A digitalizáció fejlődésével gazdaságunknak lépést kell tartani, mert a lemaradás könyörtelenül visszahat versenyképességünkre. Ugyanakkor az is kell, hogy motiváljon bennünket, miszerint a digitalizáció térnyerése a gazdaságban kedvező válasz a fenyegető munkaerőhiányra is.

A gazdaság szereplői közül sokan, elsősorban a hazai KKV-k vezetői szkeptikusan fogadják az üzenetet, talán nem is értik, mi az a negyedik ipari forradalom és azt gondolják, rájuk ez nem lesz hatással. Mások – szintén sokan – félnek a változástól és attól tartanak, nem lesznek képesek ezzel lépést tartani. Kevesen vannak azok a kkv-szektorban működő vállalkozás vezetők, akik meglátják ebben a kitörési vagy felzárkózási esélyt, és megragadják a lehetőséget.

A hazánkban működő nemzetközi vállalatok és a hazai nagyvállalatok felkészültebben, tájékozottabban csatlakoznak az Ipar 4.0 stratégiá-

hoz, és eleve fejlettebb működési, irányítási modellt követnek.

A kormányzat által 2017-ben meghirdetett stratégia útjára indult, megtette az első lépéseket. Mintagárak jöttek létre – öten vannak az országban –, látogathatók és vállalt kötelezettségük népszerűsíteni, hirdetni a lehetőséget. Ezek a mintavállalatok, valamint a kamarák és a szakmai érdekvédelmi szervezetek, például az Informatikai Vállalkozások Szövetsége, Evangelistái kell, legyenek ennek a paradigmaváltásnak, mert a vállalkozók szemléletformálása, meggyőzése, sőt mentorálása záloga a stratégia sikeres megvalósításának. Elsősorban a kkv-szektor digitalizációs felzárkóztatásán múlik versenyképességünk, termelési hatékonyságunk, magyarán hazánk gazdaságának jövőbeni piaci pozicionálása.

Honnan? Hová?

Adott számunkra egy viszonylag tökeszegény, részben elavult technológiát használó és finoman szólva is nem korszerű irányítási modellt követő, de még felzárkózni képes kkv-szektor. Adott egy versenyképes nagyvállalati réteg, amelynek lépést kell tartani a kihívást jelentő nemzetközi trendek-

kel. Adott az ebben az irányban elkötelezett kormányzat, amely a digitalizáció, az elektronikus ügyintézés területén, az adminisztrációs terhek csökkentésében és a fejlesztési források előteremtésében kell, hogy segítse a felzárkózást, illetve a versenyben maradáshoz. Serkentse, motiválja az innovációs képességek előretörését. Adott a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara az országos szervezetével, amely a gazdasági szféra érdekképviselőtől túl kötelességének tudja ennek a korszakváltásnak az alapját képező szakemberképzést.

Oda kell eljutnunk, hogy pár esztendő – négy-öt év – alatt a KKV-k többsége maga mögött tudja az Ipar 4.0 belépő szintet, és további pár esztendő alatt nemcsak a nagyvállalatok, hanem a kis- és középméretű vállalkozások is elérjék a minősített Ipar 4.0 Kiválósági szintet.

A várható hatások

Mit jelent ez nemzetgazdaságunk szemszögéből? Növekszik a hatékonyság, termelékenység, versenyképesség és jövedelmezőség, növekednek a stabil vállalati alapokra épülő bérek, és növekszik a befizetett adótörleg, miközben növekszik a vállalkozások profitja. Vegyük figyelembe, hogy akkor már zömében a Z generáció is dolgozik. Akik ma az iskolapadot koptatják, meg kell, kapják azokat az ismereteket, amelyek alapján – természetes módon – nem is akarnak másként dolgozni, csak a fentiek szellemében.

Meggyőződésem, hogy nem több, mint tíz-tizenöt év alatt felnő egy megfelelő támogatási háttérrel rendelkező, sikeressé váló kkv-szektor – amely ma a foglalkoztatottak több mint 70 százalékát adja –, és ez korszerű vezetési módszereket alkalmazva jobb munkamorált, jobb munkahelyi hangulatot fog eredményezni. Mindezek által sikeresen túléljük a negyedik ipari forradalmat.

– Vinnai János –
(szerzőnk a BOKIK Ipar 4.0 Kollégiumának elnöke, az MKIK Informatikai Kollégiumának tagja)

Startup – avagy a vállalkozások Z generációja

Az elmúlt 10 évben váltakozó intenzitással, de folyamatosan jelen van a startup kérdéskör a vállalkozói köztudatban. De mik is ezek a startupok? A magyar szóhasználatba csak az utóbbi időszakban szivárgott be ez a kifejezés. Szokás még korai fázisú vállalkozásoknak is emlegetni azokat a vállalkozásokat, amelyeket újonnan alapítottak és rövid idő alatt nagy növekedési potenciállal rendelkeznek. Többségük valamilyen termék- vagy üzleti modell innováció témakörében érintett. Tehát azokról a kezdő vállalkozásokról van szó, amelyek valamilyen innovatív megoldás segítségével próbálnak a piacon megjelenni.

Egyesek szerint a startup jelenthet vállalati kultúrát, formát, üzleti modellt, módszertant, vagy egy életstílust is.

Ifjú „látnokok”

A fogalom gyakran a fiatalabb generáció tagjaival kapcsolódik össze, hiszen a legtöbb esetben olyan ifjú „látnokok” próbálnak szerencsét a vállalkozói szférában, akik nagyratörő, újító ötletekkel rendelkeznek. Sőt előfordulhat, hogy olyan elgondolással rukkolnak elő, amelyre az adott időpontban még a valós piaci igény sem merült fel. A vállalati kultúrára vonatkozó differencia pedig ott mutatkozik meg, hogy a legtöbb startupper – ők a startupok alapítói, központi személyiségei – szeme előtt nem a mértéktelen profit elérése a cél, hanem a víziójuk, tehát a problémákra kínált megoldásuk megvalósítása. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nonprofit formában működnek, de számukra nemcsak a profit az egyetlen értékmérő mutatószám.

A fogalom nem csak a fiatal generáció tagjaival, hanem az IKT szektor területével is összefonódik. Ezek a korai fázisú vállalkozások gyakran valamilyen informatikai megoldás fejlesztésével indulnak. Még a témában kevésbé járatosak is biztosan hallottak a 2008-ban alapított Prezi.com nevű magyar startupperől. A vállalat egy merőben új gondolatvilágú, online-prezentáció készítő szoftvert fejlesztett, amelynek

Rendezvény a Grabovskyban. A coworking iroda a startupokat segíti

felhasználói száma 2018-ra elérte a 100 milliót, így mára már nem sorolható ebbe a kategóriába. Persze nem csak az informatikai területeken indulnak startupok, hanem például az energiaiparban, de akár a biotechnológiában is.

Kihívások és válaszok

A kezdő vállalkozásoknak számos kihívással kell szembenézniük. A vállalati életgörbe elején járva nem elegendő csupán egy nagyszerű ötlet a saját vállalkozás beindításához. Az induláskor egyebek mellett jelentős problémát okozhat a tőke hiánya. Jellemzően a „magvető tőkét” az ötletgazdák próbálják összegyűjteni. A forrás lehet saját tőke, vagy a közeli ismeretségi, baráti kör segítsége, de már ezen a ponton is megjelenhetnek úgynevezett üzleti angyalok, akik magánszemélyként – vállalva a lehetőségben rejlő magas kockázatot – társulnak az ötletgazdákhoz. A hagyományos pénzügyi források, mint a lízing, hitel, vagy garanciavállalás mellett megjelenhetnek a különböző tőzsdén kívüli kockázati tőkebefektetők, de akár a crowdfunding, azaz a közösségi finanszírozás is. A tőkehiány mellett gyakran okozza a vállalkozások bukását a tapasztalat és a kapcsolati tőke hiánya.

Megyei helyzetkép

A startupok beindítását Borsod-Abaúj-Zemplén megyében több szervezet és program segíti. Az országos szintű Hiventures Alap-

kezelő – a Magyar Fejlesztési Bank csoport tagjaként – háromféle befektetési programot tesz elérhetővé a megye innovátorai számára. Programjukat a nagyobb egyetemeken, mint a Miskolci Egyetemen is ifjú nagykövetek népszerűsítik. A BnLStart Partners tevékenysége az Észak-magyarországi Régióra fókuszál. A 2017-ben indított akcelerator programjuk segítségével kombinálni szeretnék a digitális technológiák erejét az ipari, műszaki terület kiválóságaival. Programjaik kínálatába tartozik egy előkészítő mentorprogram, amiben számos, szakmájukban is elismert és tapasztalt miskolci kötődésű lokálpatrióta mentor nyújt tanácsot a startuppereknek. Tőkebefektetőként pedig a komplett elképzelések megvalósításához nyújtanak jelentős anyagi támogatást. A programban többek között támogatást nyert két miskolci startup is: a BankZee és a Crewcial Solutions. A BankZee csapata egy olyan mobil applikációt fejleszt, amivel a „Z generációt” próbálják pénzügyi tudatosságra nevelni. Míg a Crewcial Solutions által formált platform segítségével a vállalatok belső képzéseikhez kapcsolódó adminisztrációt kívánják megkönnyíteni, automatizálni. Szintén a startupokra fókuszálva Miskolcon elsőként a Grabovsky nevű, úgynevezett coworking irodát alapítottak 2017-ben. Ez a fajta közösségi iroda kifejezetten a szabadúszók és startupok igényeit elégíti ki.

A kamara aktív szereplő

A megye szellemi tőketermelője, a Miskolci Egyetem, és kifejezetten a Gazdaságtudományi Kar is támogatja a fiatalok vállalkozóvá válását. A Vállalkozói Agora Fialoknak elnevezésű központja – mentorok biztosításával és szakmai rendezvényekkel – támogatja az egyetemistákat a saját vállalkozásuk beindításában.

A tőke és a tapasztalat hiányán túl a kapcsolatrendszer hiánya, valamint a nemzetközi piacra lépés akadályai is megjelenhetnek a startupoknál. Másik országos programként a Kormány INPUT programja nyújt mentorok által támogatást kifejezetten a Közép-magyarországi Régióon kívül, az IKT területén induló vállalkozóknak a nemzetközi piacon való helytállásban. Ezen problémák leküzdésében az említett szereplőkön túl a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara aktívan képes támogatni a startuppereket. Átfogó szolgáltatáspalettájával, bel- és külföldi kapcsolatrendszerével a különböző operatív feladatokban való tanácsadástól kezdve a nemzetközi partnerekkel való összekapcsolásig komplex megoldásokat kínál a leendő vállalkozóknak. Sokrétű, tapasztalt tagjaival tudásintenzív partnerkapcsolatok alakulhatnak ki.

– Lengyel Levente –

(szerzőnk a Miskolci Egyetem Üzleti Statisztika és Előrejelzési Intézet Tanszékének tanársegéde)

Harmincnégy új mester

Ismét mestereket avatott a kamara. Lapzártánkkal egy időben négy szakma 34 képviselője vehette át a mesterlevelét Miskolcon, a Népkerti Vigadóban. Hat autószerelő, kilenc cukrász, tíz fodrász és kilenc kereskedő tett sikeres mestervizsgát, és ezzel megkaphatta a Mester címet. A képzés 180 órás volt, amelyből 80 órát tett ki a szakmai elmélet, 40 órás volt a szakmai gyakorlat, 20 órában tanultak pedagógiai ismereteket a résztvevők, és 40 órában tanultak vállalkozási ismereteket. A mestervizsga célja, hogy biztosítsa: a szakembereknek a magasabb szakmai elismertséget jelölő minősítés elérését, a tanulók képzéséhez szükséges, magas szintű szakmai és pedagógiai ismeretek elsajátítását, a vállalkozás indításához, sikeres működtetéséhez szükséges ismereteket, valamint, hogy a vállalkozás eleget tehessen a vonatkozó jogszabályokban meghatározott működési feltételeknek.

Megyei fodrász sikerek

Hatvanadik alkalommal rendezte meg október 28-án a Magyar Fodrász Kosztetikus Közhasznú Egyesület a szépségszakmák képviselői számára a Magyar Bajnokságot. Budapesten, a Hungexpón tartott megmérettetésen közel 100 versenyző indult a különböző férfi, női, tanuló és felnőtt versenyszámokban. Madarász István, a BOKIK Egészségügyi és Szolgáltató Osztályának elnöke elmondta: megyénket népes csapat képviselte, Miskolc, Kazincbarcika és Szerencs képzőintézményeiből összesen tizenhárman neveztek, és kiemelt eredményeket értek el. A díjazottak:

Csizik Marcell – II. hely, férfi klasszikus szarítás (tanuló)
Számadó Klaudia – III. hely, férfi full fasion
Kozsurek Angéla – II. hely, felnőtt fonás
Szabó Dalma – I. hely, férfi full fasion
Váradai Dominik – II. hely, szalon hajvágás; II. hely, hajteto-
válás; II. hely, összetett
Gratulálunk a felkészítő mestereknek, a szakoktatóknak, és a versenyzőknek, akik öregbítették a BOKIK országos hírnevét.

Vegyipari pályaorientációs nap

Vegyipari pályaorientációs napot tartottak a Miskolci Egyetemen a BorsodChem Zrt., a Mol Petrolkémia Zrt., a KISS Cégcsoport, valamint a BOKIK közreműködésével. A rendezvény november 14-én, 10 órakor kezdődött az egyetem Díszaulájában.

A programon mintegy 600 diák vett részt a kamara segítségével. A nap folyamán előadások hangzottak el a vegyipar mindennapi életünkben betöltött szerepéről, bemutakoztak a megjelent oktatási intézmények, vállalatok, és az érdeklődők érdekes kémiai kísérleteket, bemutatókat is láthattak.

A rendezvény célja az volt, hogy összekapcsolja a diá-

kokat, a képző intézményeket és az ipari szereplőket, bemutassa az ipárhoz kapcsolódó továbbtanulási, karrier- és szakmai lehetőségeket. Összességében tehát azokat az utakat, amelyek a vegyiparhoz vezethetnek, akár középfokú végzettséggel, akár diplomával, mérnökként.

Ezen a napon lehetőség nyílt arra is, hogy a diákok tájékoztatást kapjanak a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Karán 2019 szeptemberében induló vegyészmérnök-képzésről is, amely új lehetőséget jelent a régió továbbtanulás előtt álló középiskolásai számára.

III. Zempléni szakmai nap

Harmadik alkalommal szervezte meg a BOKIK a Zempléni szakmai napot, amelynek célja, hogy a zempléni általános iskolások megismerkedhessenek a helyi szakképzési lehetőségekkel, gyakorlati képzőhelyekkel. A Sátoraljaújhelyen november 15-én

megtartott pályaorientációs rendezvényen mintegy 500 diák vett részt, és közel 30 cég mutatkozott be. A tanulók betekintést nyerhettek a vállalkozásoknál folyó tevékenységekbe.

Novemberi üzemanyagárak

Ha a személyi jövedelemadó törvény hatálya alá tartozó magánszemély az üzemanyagköltséget a közleményben szereplő árak szerint számolja el, nem szükséges az üzemanyagról számlát beszerezni.

A 2018 novemberében alkalmazható üzemanyagárak a következők:

ESZ 95 motorbenzin	400 Ft/l
Gázolaj	420 Ft/l
Keverék	437 Ft/l
LPG-autógáz	247 Ft/l

Elérhetőségeink

BOKIK miskolci ügyfélszolgálat

3525 Miskolc, Vologda utca 3.
Tel.: 46/501-091; 501-875; 501-090
Fax: 46/501-099
e-mail: bokik@bokik.hu
web: www.bokik.hu

Képviselőink:

Kazincbarcika
3700 Kazincbarcika, Mátyás király út 2.
Tel/Fax: 48/512-100
e-mail: kbarc.bokik@t-online.hu
Mezőkövesd
3400 Mezőkövesd, Szent L. tér 17.
Telefon/Fax: 49/500-100
e-mail: dienes.lorant@bokik.hu,
mkov.bokik@t-online.hu
Ózd
3600 Ózd, Jászi O. u. 3.
Telefon/Fax: 48/569-228

e-mail: juhasz.istvan@bokik.t-online.hu
Sátoraljaújhely

3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 3.
Telefon/Fax: 47/521-001
e-mail: saujh.bokik@t-online.hu
Sárospatak
3950 Sárospatak, Kossuth út 20.
Telefon: 47/311-034
e-mail: sarospatak@bokik.hu

Szerencs

3900 Szerencs, Ondi út 1.
Telefon/Fax: 47-561-001
e-mail: szerencs@bokik.hu
Tiszaújváros
3580 Tiszaújváros, Szent István út 1/A, I./9.
Telefon/Fax: 49/540-100
e-mail: jakab.zoltan@bokik.hu,
tujv.bokik@t-online.hu

IMPRESSZUM

Felelős kiadó: Bihall Tamás

Kiadja: a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara **Postacím:** 3501 Miskolc, Postafiók 376.

Lapunk elérhető: www.bokik.hu

Nyomdai munkálatok és terjesztés: Inform Média Kft.
4031 Debrecen, Balmazújvárosi út 11. Telefon: 52/526-626

